

VOIKO PAKOPELILLÄ RATKAISTA ASUMISEN ONGELMIA?

Euroopan unionin
osarahoittama

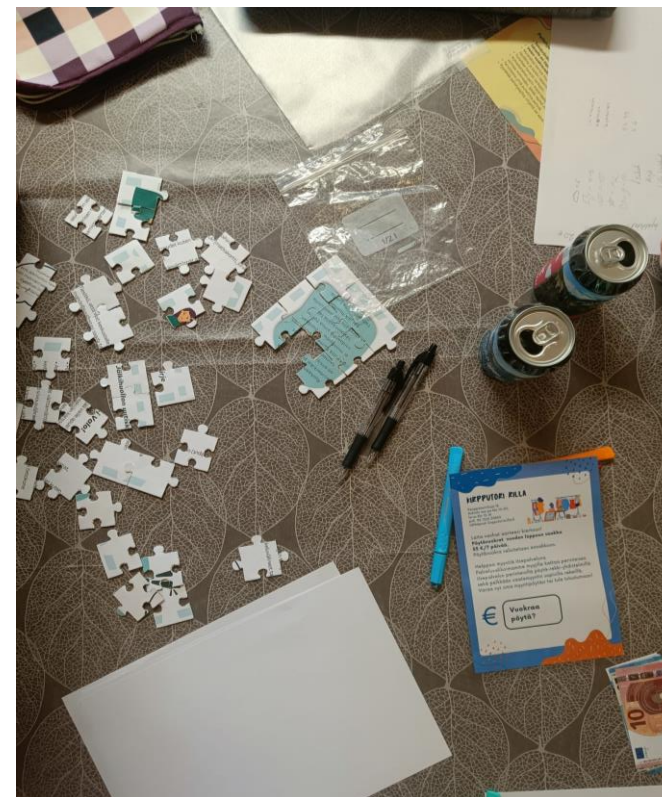
DIAK

NUORTEN
AKATEMIA

Itsenäistymistaitojen opettelu nykytilanne

- Ei olemassa mitään mallia tai vaatimuslistaa, jonka avulla voitaisiin edellyttää tai valvoa sitä, miten itsenäisessä elämässä tarvittavia taitoja opetetaan
- Nuoret itsenäistyvät hyvin erilaisin valmiuksin riippuen paitsi laitoksesta/perhehoidosta, mutta myös samassa laitoksessa riippuen ohjaajasta. Toki myös nuoren kyky vastaanottaa ohjausta vaihtelee (ääripäänä hatkassa olevat itsenäistyneet)
- Etenkin perhehoidossa on käsitys, että jälkihuollossa opetetaan itsenäisen asumisen asioita.
- Yleinen luulo siitä, että jälkihuollossa on nykyistä paremmat resurssit

Euroopan unionin
osarahoittama

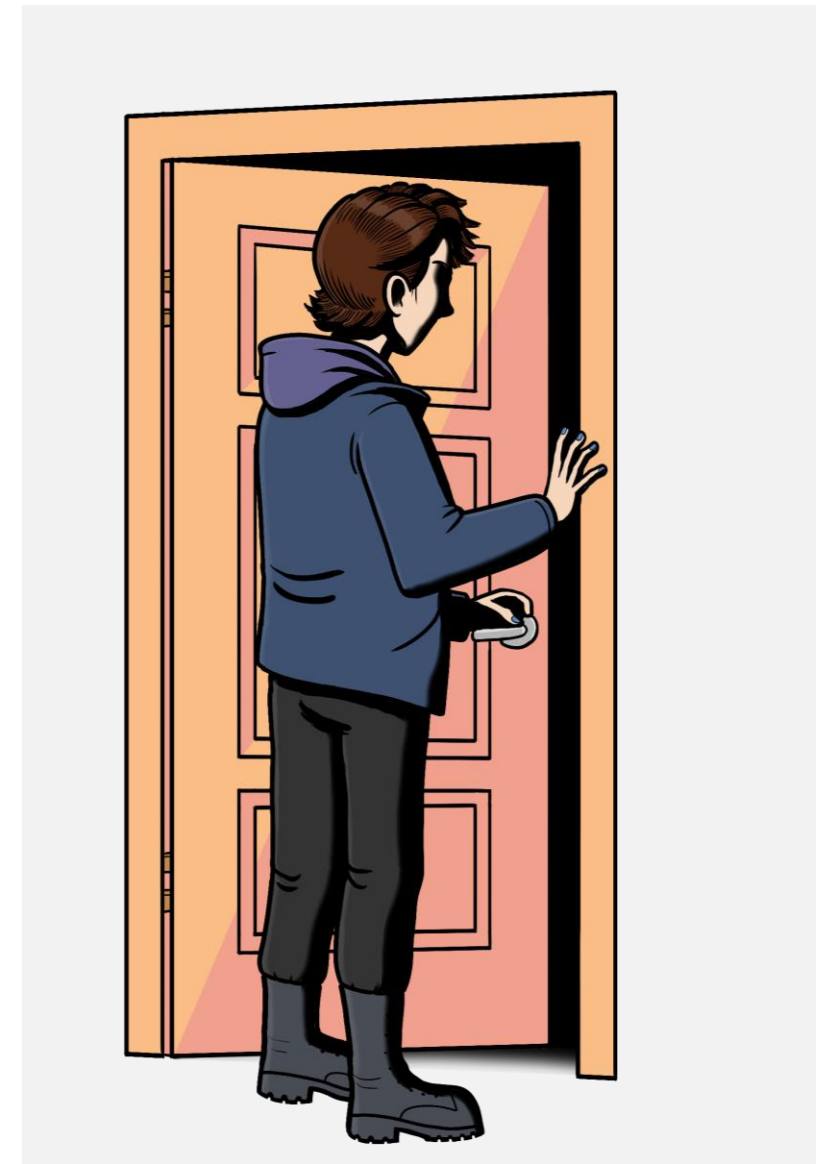
DIAK

NUORTEN
AKATEMIA

Valo on kadonnut -pakopelit

- Fyysinen pakopeli eli pakopelireppu
  - Käytössä hankkeen yhteistyökumppaneilla Pohjois-Pohjanmaalla
- Digitaalinen pakopeli julkaistaan pe 13.3.
  - Toimii thinglink-alustalla nettiselaimella
  - Ei kirjautumista, rekisteröintiä, sovellusta
- Molemmissa peleissä sama juoni ja tehtävät
- Koulutuksellisia pakopelejä eli sisältävät kaupallisista pakohuoneista tuttuja elementtejä kuten lukkoja, mutta ovat siirrettävissä

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK

NUORTEN
AKATEMIA

Pakopeli itsenäistymisen taitojen opettajana

Valo on kadonnut
–digipeli julki
13.3.2026

17 v.

Pakopelin pelaaminen
(fyysinen tai digitaalinen).

Nuori ja omaohjaaja
tekevät yhdessä **työkirjan**
tehtäviä.

18 v.

Arviointilomake, jolla
nuoren tuen tarve
selkiytyy myös
jälkihuoltoon.

Peli avaa keskustelun omaan asuntoon
muuttamisesta. Hankalia tai pelottavia asioita
on helpompi käsitellä kuvitteellisen hahmon
kautta.

Työkirjassa syvennetään itsenäiseen
asumiseen liittyviä tiedollisia asioita ja
kokeillaan konkreettisesti omien asioiden
hoitamista.

Lomakkeessa toistuvat työkirjasta tutut
teemat. Se on työkalu, jossa nuoren tuen tarve
on avattu ymmärrettävästi ja se helpottaa
siirtymää jälkihuollon palveluihin.

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK

NUORTEN
AKATEMIA

Itsenäistymistaitojen lähtötilanteen kartoittaminen

- Osaan hoitaa itse
 En ole aivan varma, saatan tarvita apua
 En ole kuullutkaan, tarvitsen ohjaajan/ammattilaisen apua

Itsenäistymisen taidot	Nuori	Ohjaaja	Huomioita
Oman talouden hallinta Rahankäyttö - kulumisen hahmottaminen - budjetointi Kelan tukien hakeminen Laskujen maksaminen - verkkopankin tunnukset ja käyttö Säästäminen + varautuminen yllättäviin menoihin	 	 	
Asuminen omassa kodissa Asunnon hankkiminen ja kalustaminen Vuokra- ja sähkö sopimus, kotivakuutus Kodin turvallisuus - kodinkoneiden asennus, palovaroittimet, sähköjen + veden pääkytkin Asunnosta ja esineistä huolehtiminen - siivoaminen - asunnossa sattuneet vahingot, avaimen katoaminen	 	 	

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK

NUORTEN
AKATEMIA

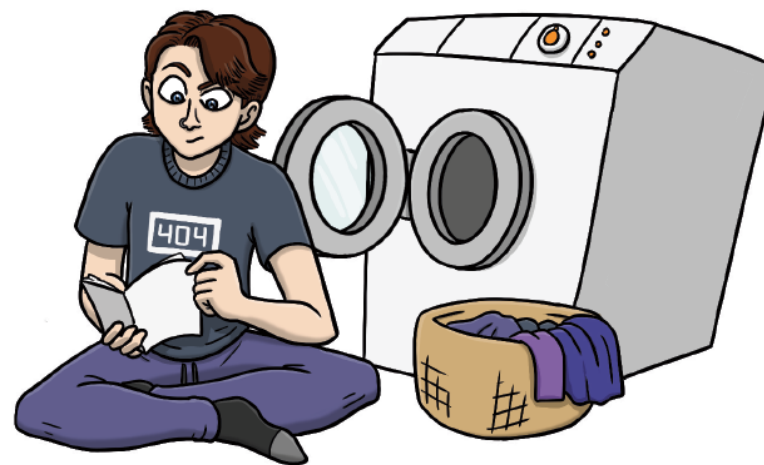
Ammattilaisten palautetta pelistä ja oheismateriaalista

- "Pakopelin pelanneet nuoret ovat olleet kiinnostuneempia asumiseen liittyvistä teemoista ja kyselleet asioista aktiivisemmin"
- "Pakopelin pelaaminen on aiheuttanut huolta siitä, miten selviän kun muutan omilleni. Asioita on päästy käsittelemään ohjaajien kanssa etukäteen"
- "Digipeliä pelanneet jo omillaan asuvat nuoret pääsivät peliflowhun peliä pelatessaan"
- "Arviointilomake on mainio muistilista perhehoitajalle asioista, jotka täytyy käydä läpi"

OMAA KOTIIN

Käy katsomassa osoitteesta <https://nal.fi/asumisen-abc/asunnon-etsiminen/asunnonetsijan-muistilista/> mitä sinun pitää huomioida, kun etsit asuntoa.

Kirjoita itsellesi muistiin 5 asiaa, jotka pitää selvittää, kun menet katsomaan asuntoa tai soitat asuntoa vuokraavalle henkilölle.

Nuorten palautetta pelistä ja oheismateriaalista

- "Oli ihana peli ja voisin pelata uudelleen ja tosi hauska mutta tosi haastava jos ei osaa matikkaa tai kelloa koska tietyt diaknoosit 😊"
- "Aivan mahtava, tykkäsin todella paljon"
- "Ihana idea"
- "Hyvä peli ja hauskaa oli!"
- "Aika meni nopeasti eikä tarvinnu käyttää puhelinta"
- "Vähän alkoi huolestuttaa kun täytän kohta 18"

Vuosiomavastuulla tarkoitetaan sitä, kun olet ostanut saman vuoden sisällä tietyllä summalla lääkkeitä, maksaa Kela vuoden loppuun asti suurimman osan lääkkeiden hinnasta. Voit tarkistaa vuosiomavastuuseen liittyvät asiat Kelan sivuilta.

TEHTÄVÄ

Käy OmaKannassa tarkistamassa mihin lääkkeisiin sinulla on resepti ja mitä lääkkeitä täytyy ostaa kuukausittain.

Tiedätkö paljonko lääkkeesi maksavat?

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK

NUORTEN
AKATEMIA

Hankkeen aikana kuultuja hyviä käytäntöjä

- On todella tärkeää saada nuoren tarvitsemat palvelut/tutkimukset/hoitotahot kuntoon ennen itsenäistymistä, sillä täysi-ikäisen saaminen esim psykiatrian palveluihin on huomattavasti haastavampaa *
- Asunto vuokrataan kuukautta ennen syntymäpäivää: nuori ehtii tutustua siihen rauhassa ennen itsenäistymistä tutut sijaishuollon ohjaajat tukena. Tällä voidaan säästää jälkihuollon/sosiaaliohjauksen ohjauskertoja

*Heiskanen&Väisänen 2026:Kartoitus jälkihuollon työntekijöiden näkemyksistä mielenterveyspalveluista Pohjois-Pohjanmaalla
<https://www.theseus.fi/handle/10024/911242>

Kiitos

Senni Laine
Projektipäällikkö
Diak
senni.laine@diak.fi
p. 050 593 7962

Sonja Hämäläinen
Projektipäällikkö
Nuorten Akatemia
sonja.hamalainen@nuortenakatemia.fi
p. 050 560 1674

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK

NUORTEN
AKATEMIA